

Když se okrajem pole prokmitne modrá

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Když se řekne plevel, většina lidí si představí rostliny škodící pěstované zelenině, květinám, trávníku. Představí si rostliny, které je nutné vytrhat a zničit.

Některé planě rostoucí druhy našich zahrad a polí se ale staly zvláště v posledních desetiletích natolik vzácné, že se dostaly na seznamy ohrožených, a dokonce i zákonem chráněných druhů. Řada z nich z květeny naší republiky navždy vymizela. Přispěla k tomu hlavně chemizace půdy, meliorace (např. odvodnění zamokřené půdy), čištění osiva, rozorávání mezí.

Chrupa modrá (*Centaurea cyanus*) je právě jedním ze vzácných druhů plevelů, které se v našem regionu na okrajích polí ojediněle vyskytují. Setkáme se s ní nejčastěji v obilninách. Příliš hnojená pole nesnáší.

Dříve tato až 80 cm vysoká rostlina rostla hojně i na železničních nádražích a okrajích silnic. Barvivo z jejích květů se dříve mísilo s kamencem k získání ultramarínové (sytě modré) barvy nebo se usušené květy uhnětly s hustou klovatinou. Obojí se používalo k

barvení látek. Usušený a na prášek rozetřený květ se užíval k barvení cukru a bylinných čajových směsí.

Škoda, že modrých očí chrp v přírodě ubývá. Jak bychom mohli zabránit mizení ohrožených druhů polních plevelů? Na místě s těmito druhy můžeme vymezit několikametrový pruh při okraji pole, kde majitel bude hospodařit šetrně, tzn. bez používání chemických

hnojiv a herbicidů (látek ničících nežádoucí rostliny), těžké mechanizace apod.

Při některých muzeích či školách jsou zřizovány malé obhospodařované plochy, kde se mizející plevely místní proveniencí záměrně pěstují.

Je přece touhou každého, kdo má rád svůj kraj, aby bohatství přírody v něm zůstávalo co nejvíce zachováno a aby druhová rozmanitost místní vegetace byla co největší.

Autor: Lenka Šimurdová, Muzeum regionu Valašsko, Muzeum Valašské Meziříčí